

Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika: 10.4.2024 klo 9:00
Paikka: Päijät-Hämeen liitto, Hämeenkatu 9, Lahti
sekä Teams-etäyhteys
Osallistujat Lista osallistujista muistion lopussa

MUISTIO

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Niina Ahlfors avasi kokouksen. Ahlfors toimii kokouksen puheenjohtajana ja Kaisa Torri laatii muistion.

2. Päijät-Hämeen maakuntakaavatilanne

Niina Ahlfors kävi lyhyesti läpi Päijät-Hämeen maakuntakaavatilanteen. Päijät-Hämeen kokonaismaakuntakaavan lisäksi on voimassa viime vuonna lainvoiman saanut jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava (Hollolassa) sekä neljä vaihemaakuntakaavaa litissä.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) esittely

Niina Ahlfors esitteli OAS:aa, pääpaino oli osallistamisen sekä laadittavien selvitysten kuvauksessa.

Käytiin seuraavaa keskustelua:

Pentti Klemetti tiedusteli, selvitetäänkö aurinkovoimaa maakunnan tasolla.

- Kaisa Torri kertoi, ettei ole suunniteltu maakunnan kattavan aurinkovoimalle potentiaalisten alueiden selvitystä. Syynä tähän ovat muista maakunnista saadut kokemukset maakunnan kattavien aurinkovoimaselvitysten laatimisen mielekkyydestä (selvityksen osoittamat alueet vs. toteutuneet alueet korreloivat heikosti).

Matti Nikupeteri kommentoi, että kuntien laatimat kaavat tulisi huomioida maakuntakaavatyössä. Nikupeteri esitti niiden menevän vaikutuksiltaan yleisten selvitysten ohitse.

Jouni Rantala esitti, että erillisten teemakohtaisten työryhmätyöpajojen jälkeen tulisi järjestää uudistettavasta Päijät-Hämeen maakuntakaavasta myös yhteinen sidosryhmäpäivä osallisille, jossa esiteltäisiin työpajoissa esiin nousseita eri näkökulmia niiden vaikutuksineen.

- Ahlfors piti ideaa hyvänä.

4. OAS:sta saatu palaute ja alustavat vastineet

Niina Ahlfors esitteli lausuntojen ja mielipiteiden keskeistä sisältöä. Ahlfors myös kertoi mitä muutoksia OAS:iin tehdään palautteen pohjalta ja miten palaute huomioidaan kaavatyössä.

5. Viranomaisten kannanotot

Anna-Kaisa Ahtiainen, Hämeen ELY:

OAS on kattava ja se antaa hyvän kuvan kaavaprosessin etenemisestä. Vastineaineistosta kävi ilmi, että ELYn OAS:sta antama palaute on pääosin hyvin huomioitu. ELY on hyvin edustettuna sidosryhmissä, mutta ELYstä voisi olla edustaja myös elinkeinojen sidosryhmässä.

- ELY:n edustaja kutsutaan myös elinkeinojen sidosryhmään.

Ahtiainen tarkisti, onko kaavassa uusia teemoja edelliseen maakuntakaavaan verrattuna.

- Viherverkosto tulee mukaan uutena teemana.

Energiateeman osalta on lausunnossa kannustettu laajaan tarkasteluun, teema on tärkeä huomioiden kaavan pitkän tähtäimen tavoitevuoden.

Kirsi Lehtinen, Hämeen ELY:

ELY-keskus kannustaisi laajempaan tarkasteluun energiateemasta. Kaivattaisiin selvitystä siitä esimerkiksi erilaisilla energiaskenaariotarkasteluilla, miten maakunnan tasolla päästään hiilineutraalisuustavoitteisiin ja miten maakuntakaavoituksella voidaan tätä tukea. Esimerkiksi kuinka paljon tuulivoimaa pitäisi maakuntakaavassa osoittaa, että se riittäisi asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kyseisen energiantuotantomuodon osalta.

Aurinkovoima ei ehkä ole seudullisesti ohjattava tai osoitettava asia ja ministeriön ohjeistus aurinkovoimalle valmistuu vasta myöhemmin. Uusiutuvan energian potentiaalia olisi kuitenkin suositeltavaa tarkastella myös aurinkovoiman osalta, jolloin siitä voisi saada taustatukea kaavamääräyksille myös aurinkovoiman sijoittumisen osalta.

Tuulivoiman osalta voimaloiden mittasuhteet ovat muuttuneet niin paljon, että on hyvä että Päijät-Hämeen liitto on teettänyt ja teettämässä tuulivoimasta ajantasaisia selvityksiä.

Vihreän siirtymän ohjelman tavoitteet tulee huomioida maakuntakaavatyössä, maakuntakaava on tärkeä instrumentti ohjelman toimeenpanossa.

Elina Leukkunen, Hämeen ELY:

Uudenmaan logistiikkaselvitys olisi myös hyvä huomioida maakunnan rajaseuduilla.

Traficomin selvitys kestävästä kaupunkiliikenteestä voisi tarjota jotain myös tälle kaavatyölle.

Muistiot maakuntakaavan kokouksista tulee toimittaa tiedoksi myös Anna Puolamäelle.

Lusi-Kanavuori toimenpidesuunnitelman mukaiset työt tulevat lisäämään kyseisen tien estevaikutuksia eläimistölle. Ekologisten yhteyksien turvaamisen tarvetta tältä osin tulisi mahdollisuuksien mukaan selvittää osana maakuntakaavatyötä.

Petteri Katajisto, Ympäristöministeriö:

Ympäristöministeriö ei resurssisyistä anna lausuntoja ennen kaavaehdotusvaihetta. Maakuntakaavan ohjaus ja valvonta eivät enää kuulu YM:lle, mutta YM avustaa lainmukaisen ja hyvän maakuntakaavan laadinnassa.

OAS on hyvin laadittu, muutama kommentti kuitenkin:

- Nyt on käynnissä uuden alueidenkäyttölain valmistelu. Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi alueidenkäyttölaki on tarkoitus saada lausunnoille kuluvan vuoden aikana. Uusi laki voisi tulla voimaan jo vuoden 2026 alusta, mikäli kaikki menee mallikkaasti. Myöskään siirtymäsäännöksistä ei ole vielä päätetty, mutta yleensä käytäntö on ollut että vanhaa lakia sovelletaan jos kaava on ehtinyt olla jo ehdotuksena nähtävillä.

- Maakuntakaavan tarkkuustasoon ja oikeusvaikutuksiin on ajateltu muutoksia uudessa alueidenkäyttölaissa. Tästä voisi joku maininta olla myös OAS:ssa, että lakiuudistus saattaa aiheuttaa muutoksia kaavaprosessin aikana.
- Nyt on jo tämän vuoden alusta tullut voimaan lakimuutos, joka koskee tietomallimuotoa. Tähän on käytössä siirtymäkausi, että maakuntakaavat voidaan laatia vuoden 2028 loppuun asti aiemman käytännön mukaisena. Myös tästä lakimuutoksesta olisi hyvä lisätä maininta OAS:n lukuun 4.
- OAS:ssa oli vielä viittaus vanhaan luonnonsuojelulakiin. Viittaus uuteen luonnonsuojelulakiin tulisi vaihtaa vanhan ls-lain viittauksen osalta. Maakuntakaavan osalta uusi luonnonsuojelulaki ei tuonut merkittäviä muutoksia.
- Oli hyvä, että OAS:ssa oli tekstiä myös alueidenkäytön kehityskuvasta.
- Vaikutusten arvioinnissa oli aika suppeasti siteerattu sitä, mitä MRL:ssä sanotaan vaikutusten arvioinnista. Tätä voisi vähän tarkentaa OAS:aan. Voisi kuvata, että selvitysten tarkkuudessa huomioidaan kaavan yleispiirteisyys. Luonnonsuojelulain pykälät ovat kuitenkin tiukkoja, ja voivat aiheuttaa tarpeen Natura-arviointien laatimiselle jo osana maakuntakaavaprosessia.

Emilia Lehikoinen, Kärkölä:

- Kärkölä on maatalouskunta, kunnan pelloista ei voida osoittaa niin paljon peltoja kulttuuriympäristöiksi kuin mitä laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä on esitetty.
- Kärkölässä on merkittävää sahateollisuutta, jonka tarpeet tulisi huomioida myös logistiikkaselvityksessä.
- Aurinkovoiman suunnittelusta: Maanomistajalla on oikeus hyötyä omaisuudestaan ja aurinkovoima edesauttaa myös kunnan hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamista.
- Ylimaakunnalliset ekologiset yhteydet tulee myös huomioida osana viherverkosta.

Jouni Rantala, Metsäkeskus:

- Metsäkeskusten puolelta kaivattaisiin kokonaisvaltaista vaikutusten arviointia metsätalouteen. Taloudelliset, ekologiset, sosiaaliset ja kulttuurilliset metsätalousvaikutukset tulisi arvioida. Kanta-Hämeen puolelle laaditusta selvityksestä voisi ottaa mallia.
- Energiantuottajilta tulisi kartoittaa tulevaisuuden näkymiä. Tulisi selvittää energiantuotannon mahdollisuuksia myös kaukolämmön osalta.
- Teiden kunto on tärkeää että puutavara liikkuu, alempi tieverkko tarvitsee kunnostusta. Infrarakenteiden kuntoa ja kunnostustarvetta olisi hyvä selvittää.
- Puutuotetoimialan lisääminen elinkeinojen sidosryhmään tärkeää.

Janne Myntti, Hartola:

- Hartolassa odotetaan kaavaluonnosvaihetta ja tässä vaiheessa ei juurikaan ole kommentteja.
- Virkistysalueiden infraa ja kehittämistarpeita olisi hyvä selvittää.
- Kurpan alueen teollisuus seudullisesti merkittävää.

Pentti Klemetti, Hollola:

- Muualla Suomessa on paljon alueita, jonne aurinkovoima sopii paljon paremmin kuin Päijät-Hämeeseen.
- Hollola on muutamia aurinkovoimahankkeita torpannut ja toivoisi maakuntakaavalta taustatukea kriteeristölle aurinkovoiman osalta.
- Edullisuusvyöhykeselvitystä ja yleisemminkin monipaikkaisuuden tarkastelua pidetään tärkeänä ja liitolta toivotaan apua tähän.
- Liiketilojen ylikapasiteetin välttämiseksi, kaupan mitoituksen tulisi perustua alueen asukasmitoitukseen.
- Miekkion alue tulisi huomioida mm. liittymien kannalta.

Anniina Jäntti, Asikkala:

- Poski-hanke on hyvä pohja maa-ainesten ottoalueiden esittämislle, mutta selvityksen ajantasaisuutta tulee pohtia.
- Maa-aineslupaprosessit ovat pidentyneet, tulisi miettiä miten tätä voisi huomioida maakuntakaavassa.

Aki Tiihonen, Asikkala:

- Logistiikkaselvityksissä tulisi huomioida myös muuttunut geopoliittinen tilanne. Jos Vt 4 on poikki tai esimerkiksi Tähtihovin silta ei ole käytössä, nousee Vt 24 rooli rinnakaistienä tärkeäksi.

Kimmo Sutinen, Asikkala:

Ei lisättävää edellisiin, kommentoidaan lisää kaavaprosessin myöhemmissä vaiheissa.

Sanna Suokas, Lahti:

- Lahti-Heinola-Mikkeli välin ratavarauus: Radan toteuttamisnäkömät? Jääkö varaus? Mikä on nykyisen radan rooli, jos uusi rataa tulee?
- Lähijunaliikenteen kehittäminen ja asemanpaikat tärkeä seudullinen asia.
- Lahden kaupunki selvitti aurinkovoiman mahdollisuuksia osana yleiskaavoitusta, selvityksen tuloksena löytyneet alueet ovat verraten pienialaisia.
- Korkeapaineinen kaasu ja sen siirtoverkosto tulee myös huomioida maakuntakaavassa.
- Kuntakaavojen huomiointi tärkeää uutta maakuntakaavaa laadittaessa, nykyisistä kuntakaavoista osa on ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa.
- Kukonkoivun ja Pippon moottoriurheilualueiden korvaavien alueiden tarkastelu tulisi tehdä maakuntakaavan laadinnan yhteydessä yhteistyössä toimijoiden kanssa.
- Edullisuusvyöhykeselvitys ja sen tulokset olisivat tärkeää tietoa myös alemmalla kaavatasolla.

Hanna Kunttu, Keski-Suomen liitto

- OAS on kattava ja siitä käy kaavaprosessin kulku hyvin ilmi.
- Tuulivoiman osalta mahdollisista yhteensovittamistarpeista voisi järjestää erillisen palaverin maakuntien kesken.
- Keski-Suomen liitto selvittää nyt omana työnä viherverkostoa sekä laativat kevyttä päivitystä liikennejärjestelmäsuunnitelmaan.
- Onko erillinen neuvottelu naapurimaakuntien kanssa tulossa jossain vaiheessa?
 - o Järjestetään.

Liisa Bergius, Keski-Suomen liitto:

- Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 on osoitettu yhteystarvemerkinällä kansainvälinen pyöräilyreitti EuroVelo11, joka jatkuu Luhangan kautta Sysmään, se olisi hyvä huomioida myös Päijät-Hämeen puolella.

Johanna Kuusterä, Pirkanmaan liitto:

- Kattavasti selvityksiä listattuna OAS:ssa. Tuulivoiman osalta voisi olla hyvä käydä työneuvottelu.
- Pirkanmaalla käynnissä vaihemaakuntakaavatyö, joka käsittelee mm. luonnon monimuotoisuutta ja energiaa. Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen raja-alueilta on tunnistettu arvokkaita luonnon monimuotoisuuskohteita.
- Pirkanmaalla on laadittu selvitys tieliikenteen estevaikutuksesta luonnon monimuotoisuudelle, selvityksessä on tunnistettu muutama haastava kohta ja kaavassa on tästä teemasta yleismääräys.
- Päijänteen vesiliikenteen kehittämisen osalta voisi olla yhteiskehittämismahdollisuuksia Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen välillä.

Suvi Lehtoranta, Orimattila:

- Orimattila ei lausunut OAS:sta, mutta pitää OAS:ia kattavana
- Orimattilan toiveena olisi, että laadittava kaava ei sisältäisi yhtä paljon päällekkäisiä merkintöjä kuin nyt voimassa oleva maakuntakaava. Juridisten karttojen tulisi olla helposti tulkittavia, ilman päällekkäisyyksiä.

Paula Mustonen, Hämeen liitto:

- OAS on havainnollinen. Yhteistyö Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen välillä on tähänkin asti ollut hyvää, viime aikoina siinä on painottunut energiateema.
- Osallistaminen ja sidosryhmien huomioiminen jo varhaisessa vaiheessa on ollut esimerkillistä.

- Kanta-Hämeen vaihemaakuntakaavasta on juuri lähtenyt lausuntopyyntö.
- Kanta-Hämeen kokonaismaakuntakaavan yhteydessä on tehty viherverkostaselvitys ja siinä tunnistettu myös ylimaakunnallisia yhteyksiä.
- Pyöräilyn tavoiteverkostovalvonta on juuri valmistunut Kanta-Hämeessä.

Roosa Ruotsalainen, Lahden museot:

- Rakennetun kulttuuriympäristön huomiointi on yksi maakuntakaavan tavoitteista. Laadittu kulttuuriympäristöinventointi on taustaselvitys, se ei tarkoita alueiden museointia vaan alueiden arvojen huomioimista maankäytön suunnitelmissa.

Lauri Miettinen, Lahden museot:

- Laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä alueiden ja niiden arvojen kuvausta on huomattavasti laajennettu edelliseen selvitykseen nähden. Tilanne tulee siten paranemaan nykytilanteeseen nähden myös erilaisten hankkeiden vaikutusten arvioimisen näkökulmasta.

Esko Tikkala, Lahden museot:

- Historiallisten kyläonttien tarkastelu jäi edellisen maakuntakaavan laatimisen yhteydessä kesken. Se on selvitys joka olisi hyvä viedä loppuun. Karttatarkastelu on tehty, mutta ei ole menty maastoon. Tiedot ovat siten vain suuntaa antavia.

Niina Ahlfors ehdotti edelliseen liittyen, että maastotyöt kohdennettaisiin niille alueille joissa maankäyttö muuttuu suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan. Palataan kaavaluonnosvaiheessa tarkemmin Lahden museoiden kanssa siihen, millä alueilla maastokäynnit olisivat tarpeen. Ehdotus sopi Tikkalalle.

Matti Nikupeteri, Sysmä:

- Kaavan ohjausryhmässä ei ole Sysmästä edustajaa.
 - o Maakuntakaavan ohjausryhmän muodostaa MOR (maankäytön ohjausryhmä) maakuntahallitus valitsee keskuudestaan MOR jäsenet
 - o Kaikkiin Päijät-Hämeen kuntiin on lähetetty kutsut viherverkoston ja elinkeinojen sidosryhmiin.
- Toivottavasti uudistettava Sysmän kunnan strategia otetaan huomioon maakuntakaavan laadinnassa.

Harri Kuivalainen, Heinola:

- Fingrid on lausunnossaan nostanut esiin tarpeen työneuvottelulle. Voisivatko kunnat olla mukana tämän asian valmistelussa?
 - o Ahlfors lupasi, että liitto tarkistaa Fingridiltä olisiko myös halukkaiden kaupunkien/kuntien edustajien mahdollista osallistua kokoukseen.

Nico Id, Heinola:

- Raideliikenteen kehittäminen ja vesiliikenteen huomioiminen on tärkeää myös geopoliittisen tilanteen vuoksi.
- Pääpyöräreitit tulisi myös merkitä maakuntakaavaan.

Jari Parkkonen, Heinola:

- Jo rakennetun ympäristön uusiutuminen on tärkeää. Vanhan rakennuskannan uusiokäyttö edistää säilymistä.
- Käynnissä on toimintaympäristön muutos ja on tärkeää löytää keskeiset asiat joista pidetään kiinni, sekä sallia muutokset muissa. Maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava.
- Yksityiset investoinnit tulee mahdollistaa.

Jani Arponen, Kouvola:

- Iitti on vaihtanut maakuntaa ja ylimaakunnallisista yhteyksistä on huolehdittava uuden maakuntakaavan laatimisen yhteydessä.
- Sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden huomiointi on tärkeää liikenneselvityksessä.

- Lahti-Heinola-Kouvola vesireitin huomioinen laadittavassa vesiliikenneselvityksessä (mm. Kimolan kanava).

6. Maakuntakaavan eteneminen

Ahlfors esitteli laadittavan maakuntakaavan tavoiteaikataulua. Ahlfors toi esiin myös sen, että aikataulu on optimistinen. Aikataulua ennemmin tarkistetaan, kuin kiirehditään kaavatyön kanssa.

Janne Myntti tiedusteli miten vuorovaikutusta alueen kuntien kanssa jatketaan?

- On tarkoitus käydä asioita läpi kuntien kanssa läpi vielä ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista.

7. Muut asiat

Ei ollut muista asioita.

8. Neuvottelun päättäminen

Päätettiin kokous klo 11:25.

Muistio lähetetään kommenteille viikon sisällä kokouksesta, jonka jälkeen osallistujilla on viikkoa aikaa kommentoida muistiota.

Osallistujat

Petteri Katajisto, Ympäristöministeriö
Kaija Kiiveri-Hakkarainen, Museovirasto
Kirsi Lehtinen, Hämeen ELY-keskus
Anna-Kaisa Ahtiainen, Hämeen ELY-keskus
Elina Leukkunen, Hämeen ELY-keskus
Roosa Ruotsalainen, Lahden Museot
Esko Tikkala, Lahden Museot
Lauri Miettinen, Lahden Museot
Hanna Kunttu, Keski-Suomen liitto
Liisa Bergius, Keski-Suomen liitto
Ville Rätty, Kymenlaakson liitto
Johanna Kuusterä, Pirkanmaan liitto
Marko Tanttu, Etelä-Savon liitto
Paula Mustonen, Hämeen liitto
Tapio Aaltonen, Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Rinna Ikola-Norrbacka, Asikkala
Kimmo Sutinen, Asikkala
Aki Tiihonen, Asikkala
Anniina Jäntti, Asikkala
Isa Maunula, Asikkala
Miia Virolainen, Asikkala
Heikki Vahto, Asikkala
Janne Myntti, Hartola
Jari Parkkonen, Heinola
Jonne Neuvonen, Heinola
Juha Mara, Heinola

Harri Kuivalainen, Heinola
Netta Malin, Heinola
Nico Id, Heinola
Pentti Klemetti, Hollola
Mika Rouhiainen, Hollola
Emilia Lehikoinen, Kärkölä
Sanna Suokas, Lahti
Suvi Lehtoranta, Orimattila
Lasse Peltonen, Sysmä
Timo Lauri, Sysmä
Matti Nikupeteri, Sysmä
Jani Arponen, Kouvola
Jouni Rantala, Metsäkeskus
Niina Ahlfors, Päijät-Hämeen liitto
Niklas Pappinen, Päijät-Hämeen liitto
Mari Lång-Kauppi, Päijät-Hämeen liitto
Jenni Nousiainen, Päijät-Hämeen liitto
Kaisa Torri, Päijät-Hämeen liitto